

sammen med lignende Ændringsforslag fra det radikale Venstre og er til Dels fælles med deres Ændringsforslag.

Jeg skal kun til Slutning gentage, hvad jeg sagde ved første Behandling, at vi maa fastholde det skarpe Skel, den bestemte Sønndring imellem Sogn og Menighed, imellem det kirkelig-religiøse og det borgerlig-økonomiske, ogsaa i Folkekirkens Administration. Det gælder i dens Spids, og det gælder forneden, i Sognemenighederne. Den Bevægelse, der har rejst sig, og som har bredt sig og har fundet Genklang i Sønderjylland, tyder paa, at der er en vaagnende Sans for det rigtige i denne Adskillelse. Saa er der ganske vist ogsaa andre Tidens Tegn, der peger i modsat Retning, men det kan jo let ske, at medens en reaktionær, hyklerisk, skinhellig Bevægelse breder sig og tager Magten paa den ene Side, vokser der en ærlig, frisindet, redelig Bevægelse frem til den anden Side. Jo mere Skinhelligheden breder sig paa et Omraade, des mere nødvendigt er det, at Frisindet reagerer derimod. Naar man har oplevet det, som vi har oplevet i den seneste Tid, at et politisk Parti begynder sit Delegeretmøde med Morgenandagt, saa er vi langt ude. Hvad tror De, at gamle N. F. S. Grundtvig vilde have sagt....

**Formanden:** Jeg beder det ærede Medlem holde sig til Ændringsforslagene.

**Borghjerg:** Ja, det er ogsaa kun en Slutningsbemærkning. Grundtvig havde gjort sig til Regel aldrig at tale Politik fra Prædikestolen, men heller aldrig at prædike paa Ting. Han søgte at holde disse Ting ude fra hinanden og vilde ikke have nogen Sammenblanding, der kun kan føre til Skinhellighed og Hyklery. Det kan være galt nok med den ganske ugrundlovs-mæssige og mod Rigsdagens ukonfessionelle Karakter stridende Rigsdagsgudstjeneste, men det er der nu gammel Tradition for. Men at politiske Partier, der bestaar og maa bestaa baade af Fritænkere og Kristne og Hedninger og Jøder, er naaet til at begynde et fælles Partimøde med Morgenandagt — at de, der vil hylde den Religion, der siger: Naar Du beder, da gæk ind i dit Lønkammer! at de gør den Slags Ting, det er aabenbart kun for at lefle med den Bevægelse ude i Befolkningen, for hvem det at være religiøs og Kristen og høre til Kirken er noget groft og plumpt, der bestaar i at gaa til Gudstjeneste og Andagt

helst saaledes, at saa mange som muligt lægger Mærke til det, det er det ydre, Formen, der gælder; og de forstaaer ikke, har ikke Gnist af Anelse om, at det hele er noget ganske andet. Vi hævder det Standpunkt fremdeles, og det skal nok vise sig, at der er stigende Tilslutning ude i Befolkningen: Vil de Herrer benytte deres Flertal under Førelse af den nuværende højtærede Kirke-minister og den højtærede Professor, der er de Konservatives Ordfører — det har hidtil ikke været klart, hvad der foregik, men ved denne Samling er det blevet klart, det er maaske derfor, denne Bevægelse er kommet noget sent, det er somme Tider, man skal ligesom have Symbolet stillet op — naar man ser den højtærede Kirkeminister og Professoren Arm i Arm, lige ivrige for at gennemføre disse Lovforslag, saa er Befolkningen ikke længere i Tvivl om, hvad Klokken har slaaget, saa er det paa høje Tid at raabe Varsko, og vil de Herrer benytte det tilfældige Flertal, de nu har — for det er tilfældigt i denne Sag, ligesom det vil være det i Militærspørgsmaalet og i adskillige andre Spørgsmaal — til at trumfe dette igennem, saa er de i Forvejen varskoet, jeg tror ikke, de vil faa varigt Held deraf.

**Formanden:** Det ærede Medlem bør ikke udtale, at en Morgenandagt kun holdes for at lefle.

**J. Oskar Andersen:** I Modsætning til den forrige ærede Taler (Borghjerg) skal jeg afholde mig fra at udtale mig om de principielle Spørgsmaal, der tilstrækkeligt er blevet drøftet ved første Behandling. Den Bevægelse, som er kommet i Gang ude i Landet ved Odense-Adressen og Bladfejden, forekommer mig ikke paa nogen Maade at kunne vidne om en saadan Reaktion eller Bevægelse, som det ærede Medlem nylig talte om, i hvert Tilfælde vil jeg aldeles afgjort holde paa, at naar det blev udtalt, at de Partier, der nu støtter Regeringen, er en „tilfældig“ Majoritet med Hensyn til Kirkespørgsmaalene, er det en fuldstændig Misforstaaelse, de kirkelige Spørgsmaal har netop været meget stærkt fremme under den Valgkampagne, der førtes forud for de sidste Rigsdagsvalg.

Mit Parti staaer selvfølgelig med Hensyn til det principielle Spørgsmaal paa samme Standpunkt som ved første Behandling og kan derfor ikke gaa med til de Ændringsforslag, som stilles fra socialdemokratisk og radikal Side. Vi finder ogsaa — det gælder for øvrigt alle Lov-